

TEG OCH TEKNIK

MASSEY-FERGUSON

MF 500

— en tröska med toppkapacitet. Har 6-vingad kamhaspel. Hastighet, stubbhöjd, cylinderhastighet och slagskoavstånd kan installeras direkt under gång från förarplatsen. Sadelplacerade spannmålstankar ger ökad stabilitet. Servostyrning. Skärvidd 14' eller 12'. Dieselmotor på 94 hk.

... skördar beröm - överallt!

Köp Er MF-tröska NU och spara stora pengar

Ja, just nu kan MF-återförsäljaren erbjuda verkliga förmånpriser på Massey-Fergusons världsberömda skörde-trösor. MASSEY-FERGUSONs skördetrösktillverkning har nått en storleksordning som gör det nödvändigt att sprida leveranserna över året. Av den anledningen kan förmånpriser erhållas vid stora köp under "mellansäsong". Just nu står Sveriges lantbrukare i tur att få del av detta förmånserbjudande.

Även för den som tänker köpa begagnad skördetröska är tidpunkten väl vald just nu. MF-återförsäljarna har under senaste tidens rekordförsäljning av MF-trösor tagit ett stort antal trösor av olika fabrikat i byte. Av utrymmeskäl måste dessa säljas snarast och priserna blir därmed synnerligen låga. Ju förr Ni bestämmer Er för köp, desto bättre pris kan Ni räkna med. Med hjälp av en speciell finansieringsplan har Ni möjlighet att till marknads bästa villkor försäkra Er om den skörde-tröska, som bäst svarar mot Era krav. MF-återförsäljaren ger alla önskade uppgifter om dessa förmåns-erbjudande.

MF 400

har 6-vingad kamhaspel. Hastighet, stubbhöjd, cylinderhastighet och slagskoavstånd kan installeras direkt under gång från förarplatsen. Sadelplacerade spannmålstankar ger ökad stabilitet. Servostyrning. Skärvidd 12' eller 10'. Dieselmotor 72 hk.

MF 31

Lättmanövrerad idealtröska för medelstora jordbruk med bensin- eller dieselmotor på 41 hk. Hydraulisk bord- och haspellyft. Slagskoinställning direkt från förarplatsen. Enmansbetjäning även om spannmålen tas i säck. Skärvidd 7'.

MF 87

Modern tröska i mellanklassen. MF 87 har inmatning med kedjeelevator. Hastighet, skärbord och haspel manövreras hydrauliskt. Slagskoinställning direkt från förarplatsen. Skärvidd 10' eller 8 1/2'. Dieselmotor 62 hk.

MF hårdpress

Dragbom och transmission passande alla traktortyper, lätt omställbar för transport, stor frigrängshöjd, variabel storlek på balarna, endast sex smörjställen. Ja, det är några av de många standardfinesser Ni finner på en MF hårdpress.

AB FARMING · NYKÖPING

ETT ANA -FÖRETAG

TEG OCH TEKNIK

Tidskrift för
jordbrukets mekanisering
Nr 2 1963. Årgång 13.

Utg.: AB Farming, Nyköping
Adr.: Postfack 137, Nyköping

Telefon: 277 80

Redaktör: Åke Mattson
AB Svanakt Djustryck
Stockholm

UR INNEHALLET

Sid. 4-5 Spannmålsodling
utan torrkörningsresurser rena
hasardern

Sid. 6-7 Ny traktormodell -
intensiv serviceutbildning

Sid. 8-9 MF 130 - Maskinnytt

Sid. 10-11 Svarta vinbär
istället för kor - ett reportage
från Visingsö

Sid. 12-13 Den nya Kverne-
landsplögen

Sid. 14 Kära Lanthusmor -
speciellt för våra kvinnliga
läsare

Sid. 15 Nytt sätt att ytdränera

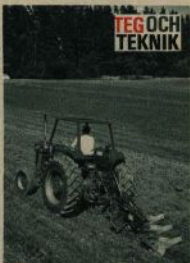
Sid. 16-17 Traktorskola

Sid. 18 SM i plöjning

Sid. 19 En traktor till på
gården?

Sid. 20-21 Kranen lyfte in
vagnen i skogen

Sid. 22-23 Post och Insides

Andrahandsvärdet — förstahandssynpunkt

Ett traktorköp är en viktig investering. Traktorn skall så gott som dagligen vara igång med arbetsuppgifter av skilda slag. Idag vill vi att den skall vara en allroundmaskin, lätt och smidig att köra samt bekväm vid på- och avstigandet. Största förutsättningen att finna den bästa traktorn har man vid nyköp. De nya Massey-Fergusonmodellerna står på toppen av modern traktorkonstruktion. Massey-Ferguson har alltsedan Harry Fergusons dagar varit ett pionjärföretag på traktorutvecklingens område. Hans anda lever ännu kvar i världsföretaget. Hans gamla grå TE 20 lever också kvar. Den är idag en gammal traktormodell, men är förbluffande modern. Den var före sin tid när den kom. Än har tiden inte gått ifrån den.

Av de allra första Fergusontraktorererna från slutet av 1940-talet går ännu många i praktiskt bruk. De kan i flera avseenden tävla med betydligt nyare. Många väljer också en sådan traktor vid begagnatköp. Den representerar trots åren ett relativt fast värde. Särskilt äldre personer värdesätter den lätta på- och avstigningen och den goda sikten hos Fergusontraktorn.

Oavsett vilka bedömningsgrunder man har vid köp av traktor — gammalt eller nytt — bör man tänka på andrahandsvärdet och den försäljnings- och serviceorganisation, som ligger bakom. Ett högt andrahandsvärde är ett bra betyg för ett märke. Det ger trygghet i traktorköpet. Köpet av en sådan traktor är sällan det för dagen billigaste, men utan tvivel det i längden mest ekonomiska.

Spannmålsodling utan torkningsresurser rena hasarden

AV MASKINKONSULENT STURE CLAESSION

Det är bara undantagsvis, som skördetröskan levererar, en direkt lagringsduglig vara. Vanligen är vattenhalten för hög, och samma är ibland också fallet med spannmålsens temperatur. Lagras sådan vara – utan föregående torkning och kylning – kan tidigare omsorger om grödan i form av gödsling, växtskydd etc. ha varit mer eller mindre förgäves.

Hur uppstår lagringsförlusterna?

Anledningen till att vattenhalt och temperatur bestämmer lagringsbarheten hos kärnan – eller fröet – är att dessa båda tillstånd direkt påverkar livsprocesserna. Kärnan är ju en levande växtdel. Att den är levande yttrar sig bl. a. i att den andas. Vid andningen tas syre upp ur den omgivande luften. Med hjälp av detta förbränningsorganiska substans – eller om man så vill kalla det – kärnans näringsinnehåll. Förbränningsprodukterna består av koldioxid, vatten och energi (=värme). Det är alltså fråga om en välbekant process. Ju högre kärnans vattenhalt är desto livigare blir andningen och därmed förbrukningen av kärnans närings-

innehåll. Samma inverkan har temperaturen. Eftersom det avges värme vid andningen kan denna få ett accelererat förlopp. Resultatet blir då totalförstöring av spannmålen.

För värmebildning och förluster i spannmålsagret svarar också bakterier, som finns i mycket stort antal på kärnornas yta. Vattenhalt och temperatur har liknande inflytande på bakteriernas verksamhet, som på andningsintensiteten.

Långtidslagring fordrar låg vattenhalt

Det gäller alltså att sänka både vattenhalt och temperatur tillräckligt mycket, om varan skall bli säkert lagringsbar. Temperatursänkningens storlek är naturligtvis beroende av ytterluftens temperatur – såvida man inte använder kylaggregat. Denna metod har börjat provas på vissa håll utomlands. Det är möjligt, att den kan få en viss användning även hos oss som komplement till torkningen.

För vattenhalten brukar vanligen anges vissa riktvärden alltefter sättet för lagringen. Värdena återges här men med den uttryckliga reservationen att framför allt temperatu-

ren men också kärnornas yttfuktighet samt jämnheten i mognad i hög grad inverkar på lagringsbarheten.

1. För långtidslagring i silor, högst 14 % vattenhalt
2. För lagring i silor under vintermånaderna, högst 16 %
3. För lagring på planbotten till 100 cm höjd under vintermånaderna, högst 18 %
4. För lagring i säck eller på planbotten till 50 cm höjd under vintermånaderna, högst 20 %

Hasard eller ekonomisk odling?

Det är uppenbart, att en ekonomisk spannmålsodling av någorlunda omfattning inte kan realiseras utan tillgång till säkra torkningsresurser. Saknas sådana blir odlingen ofrånkomligen hasardbetonad. Hur torkningsfrågan sedan skall lösas i varje enskilt fall beror naturligtvis på en hel del olika förhållanden. Sett mera i stort måste för avsaluspannmålsens del finnas en anläggning på gården, som åtminstone kan fungera som en buffert mellan skördetröskan och den centrala torken. För den spannmål, som skall lagras och förbrukas på gården är "hemmatorkning" praktiskt taget nödvändig.

Hur mycket vatten kan luften ta upp?

Vare sig det är fråga om varmluft eller kalllufttorkning sker torkningen på i princip samma sätt. Skillnaden ligger bara i att luftens vattenupptagande förmåga är olika.

Luftens förmåga att ta upp vatten, torkningsförmåga, är beroende av dess relativa fuktighet och temperatur. Vid hög temperatur och låg relativ fuktighet har den stor torkningsförmåga. Vid låg temperatur och hög relativ fuktighet har den dålig torkningsförmåga. Vid torr väderlek är relativa fuktigheten förhållandevis låg. Vid regnigt väder är den hög. Värmer man upp luften minskar inte dess innehåll av vatten (vattenånga), men dess relativa fuktighet minskar. Dess förmåga att ta upp vatten ökar då. Ett exempel kan klargöra hur den vattenupptagande förmågan ökar: Luft med 20° temperatur och 80 % relativ fuktighet kan ta upp drygt 1 g vatten per kbm luft, innan den blir helt mättad med vatten (100 % relativ fuktighet). Värms samma luft upp 5° sjunker dess relativa fuktighet till ca 60 %. Den kan då ta upp ca 2,5 g vatten per kbm, innan mättningspunkten är nådd. Värms den slutligen upp 20° sjunker dess relativa fuktighet till ca 25 %. Detta innebär att den kan ta upp ca 7 g vatten.

Vattenhalt och relativ fuktighet i jämvikt

Blåser man luft genom spannmålen kommer vattenhalten i denna att ställa in sig på ett värde, som står i ett bestämt förhållande till den ingående luftens relativa fuktighet. Det råder alltså ett slags jämviktstillstånd mellan spannmålets vattenhalt och luftens relativa fuktighet. Detta jämviktstillstånd är också i viss mån beroende av lufttemperaturen. En relativ fuktighet av 80 % motsvarar ca 17 % vattenhalt, 60 % relativ fuktighet ca 14 % vattenhalt etc.

Eftersom oppvärmad luft bara kan ta upp ganska små mängder vatten måste man vid kalllufttorkning använda ganska stora luftmängder, ca 600–1 000 kbm luft per ton spannmål och timme. Torken måste också dimensioneras så stor, att den rymmer en förhållandevis stor del av skörden — 50–75 % beroende på skördeförhållanden m. m.

Vid torkning med relativt starkt oppvärmad luft kan luftmängden minskas. Vid dimensionering av torken utgår man från skördetröskans dagsavverknin. Denna spannmåls-mängd bör torken klara åtminstone per dygn vid en nedtorkning av 6–8 % alltefter klimatförhållanden m. m. Torkbehållarens storlek blir beroende av torktypen. En kontinu-

Bilderna på detta uppslag är ifrån en jättstor Butleranläggning i England. Detaljbilderna visar skruvarna och det gjutna fundamentet. Skruvarna används för fyllning och tömning och för "interna" transporter av spannmål mellan torkar och lagringssilor.

erlig tork rymmer förhållandevis liten mängd. Spannmålen strömmar här kontinuerligt genom torken och lämnar denna kylt. Satstorken däremot, i vilken spannmålen torkas ställaliggande och därefter kyles, måste ha en stor torkbehållare. En annat fall blir vanligen tidsåtgången vid tömning och fyllning för stor.

Används relativt starkt oppvärmad luft, som ju oftast är fallet vid såväl kontinuerliga torkar som satstorkar, måste vattenhaltsbestämning och avverknin ägnas stor uppmärksamhet. Även torklufttemperaturen måste hållas under kontroll, speciellt vid torkning av utsädes- och brödspannmål. Vid kalllufttorkning är dessa arbetsmoment avsevärt enkla-

re. Detta är också fallet, om man använder en *starkt oppvärmad torkluft*, t. ex. 5–7°. Denna typ av varmlufttorkning har börjat få en viss användning under senare tid i form av kalllufttorkar med värmetsats. Genom den snabbare torkningen kan då torkens volym reduceras i motsvarande grad. Vidare blir torkningen oberoende av väderleken, och slutligen kan man med säkerhet nå en vattenhalt, som ligger under "avdragsgränsen". Detta är ju värdefullt vid odling av huvudsakligen avsalu-spannmål.

Butler-torken — ny på svenska marknaden

Torkning med svagt oppvärmad luft är också det system, som används i Butler-torken. Konstruktionen är av amerikanskt ursprung och introducerades på svenska marknaden under förra året. Torken avviker från konventionella varmlufttorkar bl. a. genom att luften tillföres i torksilos botten som är perforerad. Luften levereras av en centrifugalfläkt, som ger ett ganska högt tryck. Den kan därför med god kapacitet blåsa igenom ett spannmålskikt av upp till 3 m höjd. Vid vattenhalter över 22–23 % bör dock torkningen ske skiktvis. Det första skiktet bör begränsas till 1 à 1,5 m höjd, innan nästa skikt av ungefär samma storlek fylls på osv.

Som ett exempel på torkningstiden vid en Butler-tork kan nämnas torkning av ett parti värvete under föregående år. Torkningen skedde i en torksilos med 5,6 m diameter. Denna fylldes till ca 1,5 m höjd med 27 ton värvete med 29 % vattenhalt. Hela partiet tröskades under samma dag och fyllningen av torksilos skedde således under denna tid. Efter ca 70 tim var torkningen avslutad. Vattenhalten var då 15 %. Fläktens kapacitet låg vid ca 20 000 kbm per tim och oppvärmningen av luften vid ca 6°.

För luftens oppvärmning vid denna torktyp kan på sedvanligt sätt välja det ekonomiskt sett gynnsammaste alternativet. Värmevärmkällan dimensioneras så, att den ingående luftens relativa fuktighet håller sig omkring 60–65 %. Detta innebär vanligen ca 6° oppvärmning. Som tidigare nämnts motsvarar 60 % relativ fuktighet en slutvattenhalt på omkring 14 %. Man behöver alltså inte ha några bekymmer för att slutvattenhalten skall bli för låg eller hög och inte heller för kylningen efter torkningen.

Liksom vid andra torktyper är det givetvis mycket viktigt att torkkapaciteten dimensioneras riktig och således i förhållande till den spannmålsmängd som skall torkas. En viss hänsyn kan också behövas tas till antalet odlade spannmålsslag.

*Ett noggrant
planerat service-
arbete ligger bakom
varje nyhet, som
presenteras*

Ny traktormodell – intensiv

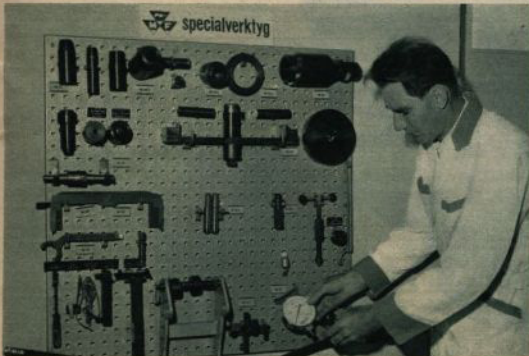
Fyra MF-specialister från fyra skilda håll av landet stiftar bekantskap med de nya traktorerna på ANA-Farmings välutrustade serviceskola i Nyköping, där man har tillgång till ett rikhaltigt åskådningsmaterial och bl. a. speciell filmal.

Verkstads-handböcker, instruktionsböcker och en mängd annat instruktionsmaterial av olika sorter kräver en stor arbetsinsats vid varje modellnyhet.

Tid- och metodstudier för verkstadsarbeten utföres i ANA-Farmings metodverkstad.

Specialverktyg fordras för varje traktormodell. De skall tas fram så att varje MF-återförsäljare har dem i sin verkstad för att underlätta och möjliggöra komplicerade arbetsmoment.

serviceutbildning

En ny traktormodell presenteras. Massey-Fergusons nya 100-serie har startat sin väg genom världens länder. Tradition och erfarenhet från varje tänkbart sätt att driva lantbruk har tillsammans med friskt nytänkande gett nya tekniska förbättringar.

I raden av roller i den hektiska marschen från ren skrivbordskonstruktion till färdig traktor innehar servicefrågorna en av de absoluta huvudrollerna. När reklamens män slår på trumman för den nya traktormodellen och försäljaren står med orderblocket i handen för att sälja den första traktorn skall servicefrågorna vara lösta.

Så snart information lämnats från Massey Ferguson om att en ny traktormodell – MF:s 100-serie – var på väg inleddes förberedelserna för den serie aktiviteter, som hör samman med ett modellskifte: utbildning av teknisk personal och instruktörer, kursprogram och kursplanering för återförsäljarpersonal, framtagning av specialverktyg, produktion av verkstadshandböcker, instruktionsböcker och annan litteratur, metod- och tidsstudier, och så vidare.

Den första bekantskapen med de nya traktorerna görs i Coventry i England. Ett 10-tal man, bl. a. instruktörer från AB Farmings Serviceskola i Nyköping är de första att ingående stifta bekantskap med nyheterna. Under denna tid vidtoges också de första förberedelserna för produktion av teknisk litteratur och specialverktyg.

Efter denna utbildning står instruktörerna väl förberedda att ta emot MF-mekaniker från hela landet till veckokurser på Serviceskolan i Nyköping. Hela utbildningsterminen vintern-våren 1965 ägnades de nya MF-modellerna. När dessa introducerades i Sverige hade samtliga MF-återförsäljare haft personal på specialutbildning i Nyköping. Denna följes också upp med kortare kurser ute hos återförsäljarna. Under 1964 deltog 202 MF-mekaniker från de cirka 80 verkstäderna ute i landet – alla med servicebil – i femdagarskurser i Nyköping på AB Farmings serviceskola.

Specialverktyg är en ofrånkomlig del i samband med serviceutrustning. Vid konstruktionsarbetet måste man också tänka reparationsmässigt. Visar sig en i övrigt utmärkt teknisk lösning vara olycklig ur reparations synpunkt måste man söka en ny eller alternativt konstruera ett lämpligt specialverktyg.

Den tekniska litteraturen kan inte tas fram förrän tillverkningsen börjat och produktionen fastlästs. Detta gör att det alltid är hård tidspress vid framställningen av t. ex. de första verkstadshandböckerna och instruktionsböckerna. Dessa är till en viss del rena översättningsarbeten från engelska, men också med åtskilliga "egna" texter efter de utrustningar och rekommendationer, som blir aktuella i Sverige.

Metod- och tidsstudier för att visa snabbaste och lättaste vägen till olika servicearbeten är ett annat led i arbetet kring en ny traktormodell. De arbetena startas i metodverkstaden, så snart traktorerna kommit till Sverige. Vi har med den här lilla redogörelsen velat visa några av de mera anonyma arbeten, som ligger bakom en ny traktormodell. Har Ni inte tänkt på dem tidigare? Då har servicen fungerat bra.

MF 130

Nu kommer MF 130 till Sverige. Den är närmast att betrakta som efterföljare till MF 30. Den har en effekt av 32,5 hk SAE. MF 130 har skivbromsar och som övriga MF-modeller god komfort för föraren med lätt på- och avstigning. Den får samma sits som MF 135, där föraren kan ställa in fjädringen efter sin kroppstyngd. Fundamentet är både dämpande och fjädrande. MF 130 kommer i två modeller. MF 130 standard och MF 130 special. Den senare modellen har bl. a. oberoende och drivhjulberoende Kraftuttag. MF 130 är framför allt en traktor för det mindre lantbruket men också en utmärkt kompletteringstraktor för det större.

TEKNISK PRESTANDA

MOTOR

4-cylindrig 4-takts dieselmotor av virvelkammartyp med toppventiler och våra utbytbara cylinderfoder.
Effekt vid 2 250 r/m SAE 32,5 hk
Effekt vid 2 250 r/m DIN 30,0 hk
Effekt vid 1 890 r/m DIN 26,4 hk
Max. vridmoment vid 1 300 r/m 10,5 kpm

ELSYSTEM

Spänning 12 V
Batteriets kapacitet 135 Ah
Startmotorns effekt 3,0 hk

TRANSMISSION

Växellåda med 8 växlar framåt och 2 bakåt. Växlarna 3, 4, 7 och 8 är synkroniserade. Differentialspär.

HJULTRUSTNING

Däck, fram 5.50-16" 4. Bak 12.4/11-28" 4

BROMSAR

Helt inkapslade skivbromsar.

HYDRAULSYSTEM

Trepunktskoppling med läges- och dragkraftsreglering (djupreglering). Inställbar sänk- och reaktionshastighet. Systemet reagerar för såväl tryck- som dragkrafter i tryckstängeln. Mekanisk låsning av dragstängerna i upplyftat läge. Pumpens kapacitet är 15 l/min. och lyftkapacitet i dragstängerna 1 050 kp.

KRAFTUTTAG

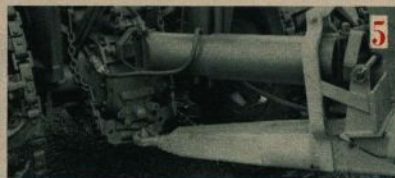
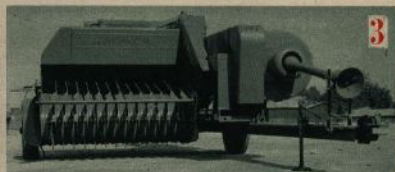
Max. effekt vid 2 250 motor r/m 29,1 hk
Effekt vid 540 r/m 25,6 hk
Kraftuttagsaxels varvtal vid 1 890 motor r/m 540 r/m

DIMENSIONER (i mm)

Total längd 2 910. Total bredd 1 640. Total höjd med skyddsram 2 190. Hjulas 1 830.

RYMD (i liter)

Bränsletank 45,5. Kylsystem 7,5. Oljemängd motor inkl. filter 3,7. Oljemängd transmission och hydraulsystem 19,0.

VETY LÖSPRESS

Den danska pick-up pressen Vety introducerades under 1965 på den svenska marknaden av AB Farming i Nyköping. Vety-pressen har tidigare tillverkats av H. Niemeyer & Söhne, Tyskland, vilka för två år sedan överlät tillverkningsrätten på A.S. Vestjyden Landbruksmaskiner, Lemvig, d. v. s. samma firma som gör den bogserade Vety-skördetröskan. Pressen som är av svängkolstyp, har dubbla knyttapparater, svängbart drag, stödföt, lång halmbana, vagndrag samt balräknare som standard. Pressen har provats på den danska provningsanstalten under 1962-1963 med mycket goda resultat. Under normala förhållanden har pressen en kapacitet av 3-9 ton haln per timme vid en pressningsgrad av 60-90 kg/m³, för hö har kapaciteten varit 8-15 ton i timmen beroende på vattenhalten i höet.

HÖGRE LYFTHÖJD PÅ LISJÖSPELET

Kranbommens upphängning, med en ständare monterad på kardarna, är den stora förändringen på den nya versionen av Lisjöspelet. Kranbommen har på detta sätt fått en högre infästnings-

punkt, vilket ger högre lyfthöjd och därmed effektivare utnyttjande vid lastning på boggi eller kärra. I övrigt är spelet likt tidigare version med bl. a. möjlighet till "fjärrdirigering" genom till- och fränkoppling med ett förlängningsrep. Automatisk broms ingår också i Lisjöspelet.

MF-20 HÄRDPRESS

MF-20 är en ny hårdpress på den svenska marknaden. Den är till utseendet lik den tidigare MF-10 men har bredare pick-up och ett kraftigare utförande. En MF-20 provades i Sverige i praktiskt bruk 1964 och avverkade över 21 000 balar utan anmärkning. Pressen har säkerhetsanordningar i kraftuttagaxeln, svänghjulet, packarna-packarkolven, nålar och knyttapparater. Lång halmbana, vagndrag och balräknare ingår som standard. Pick-up bredden är 1,4 m, balstorleken 36x46 cm och i längd stegläst inställbar mellan 61 och 127 cm.

FRONTLASTARE GRABB 112

Grabb 112 är en frontlastare med hydraulisk tömning dimensionerad och konstruerad för MF 165. Lyftför-

mågan i verktygsramen är 1 800 kg och till full lyfthöjd 1 200 kg. Lyfthöjden är 3 m och lyfttiden till full höjd 12 sek vid 2 000 r.m. Tippningsvinkeln är 45 grader. Grabb 112 är snabb att koppla till och från. Samtliga Grabbredskap passar till den nya lastarens redskapsram.

STABILISERINGSKOLV

En ny utrustning för effektivare utnyttjande av kranförsedda traktorer i skogen är stabiliseringskolven, avsedd för halvbandsförsedda MF 65 med Tico- eller Vindelkranar och efterfordon. Stabiliseringskolven är i princip ett teleskopiskt tubrör. Innefattningen är försedd med en hydraulisk kolv, som via en genomskäring med bromsback bromsar mot ytterfötet. Denna bromsning - stabilisering - träder i funktion så snart kranarmen på traktorn lyfter, genom att stabiliseringskolven är kopplad till hydrauliken i kranens huvudarm. Stabilisering fås alltså genom att traktorn och efterfordonet i arbetsmomentet blir en stift förbunden enhet. Denna patentsökta nyhet ger stabilisering både framåt-bakåt och i sidled. Traktorn kan utnyttjas effektivt vid lastning även vid svåra terrängförhållanden samtidigt som säkerheten ökas.

Gammalt och nytt möts på Visingsö. Remmalag väntar turisterna men hästarna går inte många steg i lantbruket. Där finns traktorn. Specialodlingar vinner mark och bonden blir kanske snickare på vintern.

Per Brahe, remmalag, turister, lantbruk och Fergusontraktorer är en snabbsummering av intrycken från en dag på Visingsö. Under "Brahetiden" med början 1560 hade Visingsö sin storhetstid. Ruinerna av slottet Visingsborg är ännu idag mäktiga - byggda av bl. a. tegel från klostret i Alvastra. Visingsö folkhögskola-Braheskolan grundar sig ännu till stor del på Per Brahes fond.

Remmalagen väntar turisten på hamnplanen och i olika långa turer visar öborna sin ö på detta speciella sätt. Tyskar, amerikaner, fransmän, indier och givetvis svenskar "stressar

av sig" i stillsam hästlunk. Förr i tiden hade nästan varje gård remmalaget som extraknäck. Idag är antalet färre och hästarna köps eller hyrs bara för säsongen. Jobbet på gården görs med traktor. Den, som dröjer sig kvar i hamnen, kan få se hästarna skos i väntan på nästa båt med turister från Gränna.

Lantbruket är den dominerande näringen på Visingsö. Gårdarna är som regel ganska små 20-25 tunnland men genom sammanslagning finns också större brukningsenheter. Låt oss presentera tre lantbrukare. Harald Svensson, Rönäs arrenderar

av Domänverket och kör tillsammans med två grannar ut skog - ek och gran - på vintern, Gunnar Plym, sydligaste lantbrukaren på ön, har intensiv djurhållning - 15-16 mjölkkor och 12 modersuggor till ca 60 tunnland jord, Egon Edlund har ca 3 har svarta vinbär på sin gård och är snickare i Jönköping på vintern.

Den intensiva djurhållningen för Plyms del gör att han har sina ungdomar på bete på fastlandet. Åkrarna går direkt ned mot Vättern och därför blir det inga direkta betesmarker. Skog har man också på fastlandet - en allmänning i Västergötland, som

Svarta vinbär istället för kor

man kan tacka Per Brahe för och som ger en liten utdelning årligen. Hos Gunnar Plym var det också service-dags för en MF 135, den första som sålts i Jönköpings län. Verkstad finns på ön för mera allmänna reparationer men MF:s servicebil hör till de trogna vår- och höstgästerna på ön för rutinservice. Visingsöbonden skiljer sig från de flesta andra smålandsbönder genom att han inte har sten varken på eller i åkrarna. Jag har inte fler än jag vet var de är, säger Gunnar Plym.

Skörden stod otroligt vacker på Visingsö. En söderslättbonden borde ha känt sig som hemma. Skylltar i snart sagt varje fält visade att utsädes- och kontraktsodlingar tar en stor del av arealen.

Svarta vinbär är en vanlig syn på Visingsö. Cirka en kvarts miljon kronor flöt in i "svartavinbärspengar" i fjol. Läget med vatten omkring minskar riskerna för frostsador i blomningen och är över huvud taget gynnsamt, men i år hjälpte inte ens Vätterns vatten. Frostsador gör att årets skörd blir sämre än normalt.

Egon Edlund började med vinbärsodling 1965 och har successivt ökat den. Svarta vinbären har slagit ut korna på hans gård. Under plockningssäsongen har man ett läger för skolungdom på ön, som plockar bär för 1 kr kg. Sedan är jag snickare på vintern, säger Edlund.

Det är en jobbig kombination men det är roligt. Och nog är det skönt, när våren kommer och jag får ta min lilla Ferguson och bli bonde igen. Tänk vad smidig och behändig en traktor kan vara i alla fall. Bli det mera bär på gården, frågar vi innan vi skils. Jag vet inte, men det skulle vara skojigt att försöka med jordgubbar.

Fadern Gunnar Plym, står vid en gammal tröskvandringsmaskin, som han varit med om att köra, men somen har satt sig på Massey-Harriströskan.

Lilla bilden i v. visar Harald Svensson och verkstadsägare Ake Gustafsson diskutera traktorer och t. h. är det dags för första servicen på den först sålda MF 135:an i Jönköpings län hos lantbr. Gunnar Plym.

I väntan på nästa båt med turister... "Remmalagschaufförerna" passar på att se över hästarnas hovar och skoning. Den servicen är det snart inte många som kan i vår traktoriserade tidsålder.

Kvernelandskonstruktionen stötar mot en ny utmaning: att vara ett modelltillbud som kan användas på alla typer av mark. Den nya konstruktionen är byggd på ett nytt koncept som gör att den kan användas på alla typer av mark. Den är byggd på ett nytt koncept som gör att den kan användas på alla typer av mark.

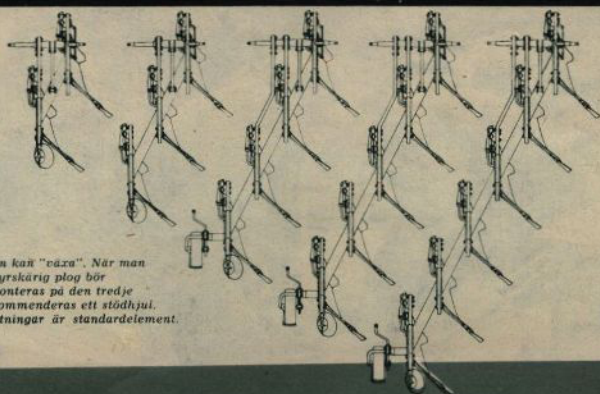
Den nya konstruktionen är byggd på ett nytt koncept som gör att den kan användas på alla typer av mark. Den är byggd på ett nytt koncept som gör att den kan användas på alla typer av mark.

Vi vill ta upp problem som rör konstruktionen.

Hur ser problemet ut? Hur ställer sig Sveriges befolkning till frågan om en plöj, svåraste plöjorna i dessa områden är i själva verket gärdar i sin

Genom att utbyta traktor bygg

Byggbar rörplog – nyhet från Kvernelands

Kvernelandsplogen kan "växa". När man kommer upp till fyrsåkrig plög bör förlängd plögs monterats på den tredje plojen, liksom rekommenderas ett stödhjul. Båda dessa utrustningar är standardelement.

Plogen är utrustad med ett stödhjul och en ingreppsvinkel som gör att den kan användas på alla typer av mark.

Kvernelands presenterar i år en helt ny plog av rörkonstruktion. Förutom rörkonstruktionen som sådan är stora nyheten plogens byggbarhet. Den kan sägas att ett mekaniskt delar som standarddelar kan ge den storlek man önskar. Den är byggbar från två till sex skär. Plog utan stenutlösning kan förses med stenutlösning. Den rullande landsidan, som är anfäst till den bakre plogsåsen med bara en bult, kan flyttas till nästa plogkropp om man vid vissa tillfällen vill ploga med en plog mindre. I de fallen faller den bakre plogsåsen upp, landsidan flyttas fram och den tredje plogen har blivit tvåskärig. Alla dessa arbeten utföras av en man — t. o. m. ute på fältet — med hjälp av standardnycklar som enda redskap. Påbyggnad från tvåskärig till treskärig plog göres på kort tid. Om man önskar fyrskärig plog eller större bör den tredje plogkroppen förses med åsförlängning — också standarddelar.

Den nya Kvernelandsplogen är genom att den är byggbar på rör ytterligt ren i konstruktionen. Det ger en plog, som är enkelt elegant för ögat och, mycket väsentligt, en plog som släpper igenom halm och övrigt löstmaterial vid krävande plöjningar. Utförda prov vid

fabriken har visat att rörplogen är starkare än den tidigare konstruktionen. På de större plogarna har man med röruppbyggnaden lyckats pressa ned plogvikten mot tidigare.

Rören, som utgör sammanbindningen mellan plogkropparna avslutas med stora påsvetsade flansar. Dessa tjänstgör även som styrplattor för stenutlösningen. De på detta sätt förstorade anliggningsytorna gör Kvernelandsplogen strängt taget fri från glapp vid plogsåsens vridning i samband med stenutlösningen.

Övriga nyheter på Kvernelandsplogen är bl. a.:

Skivrist med 2" större diameter — 18"

Skumrist — större med ändrad utformning.

Nykonstruktionerna på ristarna är gjorda för att få god halmedplöjning även under svåra förhållanden. *Toppen* — helt nykonstruerad.

Bakre stödhjul. Detta stödhjul ger jämnare djup med långa plogar, underlättar djupregleringen för traktorer med bara enkelverkande kontrollfjäder, ger viss tyngdöverföring för traktorer utan hydraulisk djupreglering.

Uppfällbara plogkroppar även på plog som inte är försedd med stenutlösning.

Anpassning är målsättningen

Vill i några olika synpunkter belysa de möjligheter som kan lösas med den nya plogkonstruktionen.

Vill man ha en stor plog skall jag skaffa mig? Den nya plogen är kanske den första som köparen själv kan bygga sig. Styva jordar, kuperade fält och olika jordtyper motiverar ett köp av en plog, vars storlek begränsas av de rådande plöjningsförhållandena. Trots att de flesta arealer ofta är små i förhållande till den nya plogens storlek är det i sin helhet.

Genom att den nya Kvernelandsplogen är byggbar kan man vid köp av större plog bygga till plogen. En tvåskärig plog

kan t. o. m. göras sexskärig med samma standarddelar.

Genom att fälla upp den bakre plogen — detta gäller även plogar utan stenutlösning — och flytta den rullande landsidan till framförvarande plogkropp görs plogen på några minuter ett skär mindre. Plogens storlek kan alltså vid inköp rättas efter de normala plöjningsförhållandena på gården. Det ger ett effektivt utnyttjande av traktor och plog.

Vid körning av vändtegar kan man om plogbredden "inte stämmer" vid körning av sista slaget lyfta upp de inre plogarna.

Vill man vid nyanskaffning inte skaffa en plog med stenutlösning är det möjligt att senare köpa till individuell stenutlösning. Den finns som standarddelar och är också enkel att montera.

Av övriga anpassningsbara detaljer kan nämnas:

Utbytbara bärsaxlar för kat. 1 och kat. 2. *Stödhjul* — främre eller bakre. Kan användas till vilken plogstorlek som helst.

Topp — passar till både kat. 1 och kat. 2 med varierande höjdställning.

Samtliga inställningar och tillbyggnader göres med plogens två standardnycklar.

Plogen har genom de stora anliggningsytorna vid stenutlösningen ingen tendens att glappa.

Den rullande landsidan kan flyttas från plogens till plogens. Endast en bult behövs för att övergå till plöjning med en plogkropp mindre.

Kära Lanthusmor!

Tyvärr har jag aldrig träffat Dig, men jag vet ungefär, hur Du har det. Jag har nämligen samma yrke som Du. Slitsamt? – Nej, och Du kommer snart att förstå, varför jag inte behöver rusa omkring som ett tortt sittn hela dagen.

Av naturen är jag ganska lat, saknar uthållighet och avskyr småsår och krämpor, som vardagen ofta kan medföra. Samtidigt vill jag ändå snarast komma på grön kvist, och för den skull gör jag snällt min plikt som lantbrukarehustru. Jag har provat mig fram för att finna lindrigaste sättet att göra mitt arbete på, och här ska Du få se:

Endast förmiddagen tillhör hushållet. Innan middagen klockan tolv har jag ett beting dagligen.

Måndag maskintvätt och skovård. Mina textilier ska kunna tåla tvätt i maskin. I ett oinrett vindrum med öppet fönster hängs tvätten på dubbla linor eller direkt på galgar. Ingen regnaker stör mig längre.

Tisdag stryknig och kläddvård. I detta kalla klimat använder vi mest lakan av flanel, som inte behöver strykas. Lika enkelt är det med frottéhanddukar och underkläder av lättskotta material.

Onsdag: Krukväxterna ansas, gödselvattnas eller planteras om. Nästan alla är samlade på en enda plats i trapphuset. Krukorna ingår i ett helt trollandskap med mycket mossa, små roliga stubbar, trädsvampar och vackra stenar. Sitråp och överskott av väten försvinner i mossan, som byts ut en gång om året. I de andra rummen har jag endast lättskotta blomlådor med kaktsgrupper. Ju oftare jag glömmar att vattna dem, desto fler blommor får jag.

Torsdag städas halva huset. Det tar lång tid. I det här unga hushållet finns ännu varken stoppade möbler eller mjuka mattor, som skulle försvåra städningen. Vi tyckte det var nyttigare att först och främst köpa kvigkalvar med bra härstamning, och det har vi inte ångrat. Snygga korkmattor och enkla möbler får duga tills vidare.

Fredag är det andra halvans tur. Jag har långa skift på städredskapen. På så sätt får jag inte ont i ryggen och har en känsla, som om jag befann mig långt från jobbet.

På **lördagen** ska helst en doft av nybakat bröd dra genom huset. Jag räknar alltid om recepten, så att jag får minst en dubbel sats deg. Ugnen utnyttjas bättre, och disken är densamma. Förresten skäms jag inte att servera oväntade gäster endast en enda sorts bröd till kaffet.

På **söndagen** äter vi frukostmiddag klockan elva. Det blir ganska lätt kost då, vi tänker ju inte arbeta på eftermiddagen. Tack vare den tidiga huvudmåltiden får jag en lång och skön ledighet.

Eftersom jag endast tillbringar förmiddagen inomhus, måste jag ibland jaga minuter vid det dagliga rutinar-

betet. Påslakan till duntäckena underlättar böjdning- en, underlakanen läggs ofta tvärs över dubbelsängarna. Det går fortare, och lakanen slits jämnare.

Gummistövlarna stannar ute. På scoutmaner hängs de upp och ner på grenklykor, som står bredvid ingången.

Mest använd jag ugnen till matlagningen. Så spar man tid, ström och disk. Ugnseldfasta keramikfat är en prydnad på bordet. Plåt, plast och papp är bannlysta där. Du tycker kanske, jag är gammalmodig. Men ser Du, ju enklare maten är, desto vackrare ska dukningen vara, anser jag. Då går alla till bords med gott humör, och den billigaste maten kan ge feststämning.

Ofta lagar jag dubbla portioner till gången. Överskottet fryses ned och används senare med någon fräsch sallad till.

Mitt köksväxtland består inte av en mängd arbetskrävande sängar, utan det är en så kallad fältmässig odling. Inte ens vid ihållande torka vattnar jag där. Jag hackar mellan raderna en gång i veckan ungefär och försöker så hålla lukten kvar i jorden och ogräset borta.

Prydnadsväxterna finns på ett ställe invid stads- huset och inte spridda på flera rabatter i gräsmattan. Det finns tåliga perenna växter där och sommartid många av rumsväxterna. De senare och jag tar då semester ifrån varandra.

Kära lantbrukarehustru, om Du vill få tillfälle till en god avkoppling i höst, så lär Dig traktorplöjning. Låt Din man markera en bred vändteig och lägga upp alla ryggarna på en gång. Sedan är det inte svårt. Bli vän med en tumstock och kör inte för fort, och snart kan Du med berättigad stolthet glädja Dig åt ett gott arbetsresultat.

Övertala Din man att köpa en lagom liten traktor vid nästa byte, så att även Du trivs med den. Om han följer Ditt råd, spar han pengar och bränsle, han kanske undviker för hård belastning av jorden, och Du vill säkert köra oftare. För egen del kör jag ogärna ett stort vidunder, utan jag vill ha en lätt, trevlig, hör- sam och förarvänlig traktor. Det ska vara lika angenämt att köra den som att göra ett dressyrnummer på en foglig ridhäst.

Du kanske undrar, hur jag fick tid idag att skriva till Dig. Jo, det är ju lördag, och förra lördagen bakade jag fyra marmorerade sockerkakor på en gång, när jag ändå höll på. Så slipper jag idag, och för fjorton dagar sedan skördade jag kålrötter i trädgården och lagade rotmos i stor mängd. Det blir varmrätten idag. Till efterrätt får vi välja mellan friska äpplen och päron, alldeles oförstörda av ambitionen att förvandla dem till kräm.

I eftermiddag ska vi hjälpas åt med ensilering av fodermärgkål.

Kära lanthusmor, min arbetsinsats passar kanske inte Dig. Mina åsikter kanhända inte heller delas av Dig. Men om Du känner Dig riktigt trött någon gång, om tiden vill rusa ifrån Dig, så att Du inte njuter av livet längre – då ska Du lägga Dig raklång en stund och galra Dina arbetsuppgifter och plocka ut de väsentligaste.

En stor svensk (jag tror han var finansminister) lär en gång ha sagt: "Visst ska ni slita ihjäl er, men ni ska göra det långsamt och metodiskt, så att ni inte inträffar, förrän ni har öppnat pensionsåldern!"

Massey-Ferguson jordborr och Gullhögens dräneringsfilter har visat vägen för ett nytt snabbt och enkelt sätt att ytdränera. Jordborren borrar hål ner till det funktionsdugliga dräneringssystemet och i hålet nedsättes dräneringsfiltret. Mittbilden visar de två olika filtermodellerna och den övre hur man med filtren i rak linje följt en gammal ledning. Konsulent Malte Pahlsson demonstrerar. De överskjutande delarna av filtren skäres av vid plöjning.

Nytt sätt att ytdränera

Ytvattendränering blir ett alltmer påträngande behov på jordar med dålig genomsläpplighet. Vad hjälper en i och för sig perfekt lagd dränering, när jordens struktur bildar en i det närmaste ogenomsläpplig sula, som sätter stopp för kommunikationerna mellan markytan och dräneringssystemet. Speciellt besvärliga i dessa avseenden är tunga lerjordar. Deras struktur har ytterligare försämrats genom användandet av tyngre traktorer, redskap och vagnar.

Ytdräneringen avser att bryta den ogenomsläppliga sulan och skaffa kommunikationsled mellan ytan och dräneringsrören. Detta har man gjort på olika sätt. Grusfiltermetoden är den vanligaste, men tidsödande och arbetskrävande.

Genom användande av mineralullsfilter och traktorer med jordborr har en ny snabb och effektiv arbetsmetodik introducerats. Filtren, som är ytterligt lätta och porösa, stoppas ned i borrarade hål. De kan lastas på en frontmonterad hövsvan och finns då med på fältet utan användande av extra traktorer eller vagnar.

Metoden med mineralullsfilter introduceras av Gullhögens Mineralull. Filtren finns i två versioner – en rörformad och en kompakt stavformad. Den rörformade versionen är avsedd att fyllas med grovsingel. I de försök som hittills gjorts har

man inte sparat besvärande tendenser till igenslamningar ens där stavarna ställts i rena lervällingen.

Filtren står lodrätt från sugledningningen och upptill plogdjupet. Ev. överskjutande del skäres av med plögen vid plöjning. Materialet är mycket poröst. Filtren placeras tästast i de lägsta partierna av fälten, där ytvattenproblemet är störst. En förutsättning för att denna metod skall ge ett fullgott resultat, är givetvis att det befintliga dräneringssystemet är funktionsdugligt. De ljusa linjerna på våren på ett sådant fält är en god hjälp vid utsättning av filtren.

I övrigt har man dräneringskartan att gå efter. Även om det idealiska är att få dräneringsfiltren direkt på sugledningarna – som man gör vid nydränering – är det väsentligast att bryta den sulan, som hindrar ytvattnet att komma ned. Det genom filtren avledda ytvattnet kommer snabbt inom sugledningens räckvidd.

Massey-Ferguson Jordborr har använts vid dessa arbeten utan spets. Detta för att gardera sig mot skador på rörsystemen. Genom att göra borrhållsdjupet inställbart går ej borret ned djupare än det ställts in för, t. ex. 75 cm. Vid normal omtanke och försiktighet klarar man borrhållsarbetet utan att riskera den befintliga dräneringen.

Farmings traktorskola 12

*Ristarnas
användning –
viktig del
i riktig
plöjning*

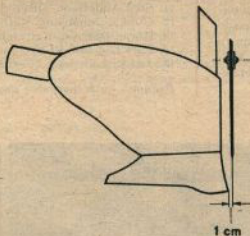
Skivristen och skumristen är två delar på en plog, som var för sig bidrar till att göra en plöjning bra eller dålig beroende på hur man har dem inställda. Vi har en känsla av att dessa två utrustningar kan vara värda en alldeles egen lektion i vår traktorskola. "Liten orsak – stor verkan" äger verkligen aktualitet i detta sammanhang.

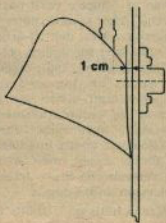
Rätt inställning i sidled är ca 1 cm till vänster om den fasta landsidan. Vid inställningen är det bäst att "börja från vänster" då denna felinställning är den som minst försämrar plöjningsresultatet. Är skivristen ställd för långt åt höger (in mot det plöjda) blir resultatet en trasig färfkant och sämre vändning av tillan. Plogen går tyngre med större slitage på vändskivans främre kant och på landsidan. Plogen får också en benägenhet att gå åt vänster, speciellt vid grund plöjning, genom att färfkanten, som normalt skall stödja, trasats sönder och inte ger landsidan tillräckligt stöd. Det lösa, söndertrasade materialet, som till en del ramlar ner i färfans botten, kan vid svåra förhållanden ge traktorn slirningstendenser.

Bildandet av trappsteg mot det oplöjda är det säkraste tecknet på att skivristen är ställd för långt åt vänster. Vid grund plöjning och speciellt då på styv jord vill plogen även här gå för långt åt vänster genom att "trappsteget" bidrar till att landsidan inte fått tillräckligt stöd mot det oplöjda.

Skivristen är fastsatt i plogen på så sätt, att dess arm svänger inom en begränsad sektor. Sektorns läge bestäms av en stoppring vid skivristarmen. Armen skall kunna svänga lika mycket till vänster som till höger om skivristens arbetsläge. Låt aldrig sektorn "vridas" för långt åt höger; den kan under olyckliga omständigheter kollidera med traktordäck eller utlöst plogkropp.

I längd skall den sitta så långt fram som möjligt bakom navet på skivristen. Det är i praktiken den bästa placeringen. I speciellt halmig gröda kan det vara en fördel att flytta skumristen bakåt, då man därigenom gör genomsläppet mellan plogkropparna bredare. I sidled ställes skumristen in med spetsen till men ej emot skivristen och bakre kanten ca 1 cm ifrån. Skivristen roterar vid denna montering så att den hindrar jord och bråte att fastna mellan skivrist och skumrist.

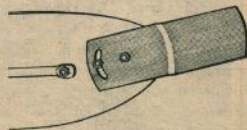

Arbetsvinkeln är på Kvernrelandsplogen inställbar. Normalläget är med bultarna i mitten av de två ställspåren. Om stubb och halm vill fastna på skumristens främre kant skjutes skumristskivan framåt i spåren. Om skumtiltan vid hög fart vill kastas ovanpå det plöjda, skjutes skumristbladet bakåt.

Vid hopslagning av klaven rygg, s. k. konsulentygg, är det lämpligast att ta bort skumristen.

STRYKINGEN

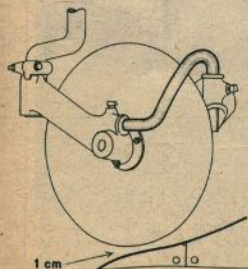
Strykvingen skall normalt inte arbeta så att det syns märke efter den i det plöjda. På lätt jord har den knappast någon funktion. Ju styvare jorden är, ju viktigare är det att den ställs in för att få tiltan väl vänd. Den har samma arbetsfunktion som hästplöjarens högra fot. Inställningen skall vara sådan, att den ligger lätt an mot plogtiltan. Vid grund plöjning ställs strykvingen lågt och vid djup plöjning högt.

SKIVRISTEN

En rätt inställd skivrist ger jämn färfkant, ordentlig vändning och läggning av tiltan, lättare plöjning och minskat slitage på vändskivans främre skärande kant. På Kvernrelandsplogen, som har långsträckt vändskiva, sättes skivristen ned så djupt som möjligt för att gå klart för skåret vid svängning. Det innebär i praktiken, att skivristens nedre kant ligger någon centimeter över skåret. Givetvis skall man inte gå ned djupare än att navet går fritt för markytan. Vid plöjning i halm kan det vara fördelaktigt att höja skivristen något för att få en bättre vinkel, varigenom det blir lättare för skivristen att "rulla över". Den djupt nedsatta skivristen är under vissa förhållanden en förutsättning för att tiltan skall vändas och inte gå rakt ut över vändskivan.

På plogar med starkt brytande vändskiva kan denna slita loss tiltan utan användning av skivrist eller med denna blott grunt nedsatt. Detta ger tyngre plöjning och kraftigare slitage på vändskivans skärande kant. (Det är billigare att byta en sliten skivrist än en vändskiva.)

SKUMRISTEN

Skumristen skall för bästa tilläggning arbeta så grunt som möjligt, men samtidigt djupt nog för att ge fullständig nedplöjning av grönmateriel, stubb och dylikt. En idealisk skumrist skall ha olika inställningsmöjligheter och vara lätt att ställa in för att passa in på olika jordar och grödor. Den skall ha sådan konstruktion, att den håller sig ren och skall som vändskivan skötas väl.

Sture Johnsson — veteran med plognyhet — vann SM-plöjningen

Sture Johnsson, Kaga Östergård, Linköping heter årets svenske mästare i plöjning. Den sjunde SM-starten i rad gav honom den fullträff han många år tidigare varit nära att nå. Gratulationerna från konkurrenterna var påfallande hjärtliga. Men den 35-årige östgötabonden fick slita hårt för segern och därmed VM-start i Nya Zeeland, 1967. Fredagens stubbplöjning vanns av Ingvar Dalemo, en ung västgöte, som man visste var bra men inte hade väntat sig sådan framfusighet av Bertil Andersson, Nora och vimmerbyplöjaren Hans Nilsson var andra ungdomar, som överraskade första dagen, men som inte orkade stå emot veteranerna Sture Johnsson och Lennart Andersson andra dagen.

Tävlingarna hölls på Ulfhälls Lantbruksskola vid Strängnäs. Plöjningsdjupet på stubb var 8 tum och på vall 6 tum. Jorden var ganska styv. Eftersom 1965 års SM var ett stjärnplöjarmöte — endast de fem bästa från de senaste tre årens SM får delta — var plöjningen av god klass. Som vanligt — och tyvärr ganska oundvikligt — blev en del tegar besvärligare än de andra.

Den för inte länge sedan introducerade nya Kvernelandsplojen debuterade liksom den nya MF 165 i SM-sammanhang och det blev oneklig en lyckad start. Segraren Sture Johnsson vann tävlingen med 13 poäng före närmaste man. Av de 15 stjärnplöjarna körde sju MF-traktorer och nio plöjde med den nya Kvernelandsplojen.

Glad mästare efter segern.

1965 ÅRS SM I PLÖJNING

1. Sture Johnsson, Linköping	MF-Kv	634	(309 + 325)
2. Lennart Andersson, Veckholm	BM-IIH	621	(311 + 310)
3. Lennart Johansson, Tegene	BM-Ov	612	(288 + 324)
4. Rolf Frösling, Alvhem	IH-IH	611	(278 + 333)
5. Ingvar Dalemo, Götene	MF-Kv	606	(320 + 286)
6. Mats Wetterström, Falköping	IH-IH	604	(286 + 318)
7. Bertil Andersson, Nora	MF-Kv	601	(304 + 297)
8. Signar Lindström, Pongsjöby	Ford-IIH	591	(290 + 311)
9. Göte Österberg, Katrineholm	BM-Kv	587	(279 + 308)
10. Hans Nilsson, Vimmerby	MF-Kv	585	(302 + 283)
11. Sten Andersson, Olseröd	MF-Kv	583	(299 + 294)
12. Gunnar Johansson, Varberg	Ford-Sampo	582	(288 + 294)
13. Göran Dalgren, Katrineholm	BM-Kv	546	(288 + 260)
14. Lars Larsson, Visby	MF-Kv	533	(230 + 303)
15. Jan-Erik Hedner, Grums	BM-Kv	512	(246 + 266)

Poängen inom parentes anger bedömning för stubb respektive vall.

Noggrannhet och koncentration är nödvändiga förinställningar för framgångsrik tävlingsplöjning.

Sture Johnsson justerar ploginställningen efter avslutad ryggigögning. En mästares rygg!

Ingvar Dalemo är en av de unga tävlingsplöjare som expertisen snart tror är mogen för en SM-seger.

En traktor till på gården?

Har vi råd med en kompletterings-traktor? Den frågan ställs i dag också av brukaren till mindre enheter. Och frågan besvaras allt oftare med ja. Även om timantalet inte blir så stort årligen bidrar en sådan traktor till att kapa arbetstopparna under de hektiska perioderna av året. I dagens moderna lantbruk, där både han och hon har körkort och är maskinvana håller den mindre gården traktorerna sysselsatta utan att anläta lejd arbetskraft.

Sådd och skördetid fordrar snabba och effektiva arbetsinsatser. Där kan timmar betyda stora pengar. Vid lastningsarbeten – gödselkörning, höskörd och stenkörning för att ta några exempel – kan en extra traktor betyda snabbare och enklare transporter. Detta är bara några exempel på områden, där en kompletterings-traktor både kan betala sig och för enkla arbetet. Ju färre timmars användning man kan beräkna för en kompletterings-traktor, ju billigare bör den vara för att betala sig. Är arbetena av mycket lätt natur behöver man givetvis inte heller ställa så stora krav på kvaliteten.

En gammal grå Ferguson – TE 20 – är i dag en av de bästa traktorer man kan tänka sig som kompletterings-traktor. Den är lätt och smidig och är med sitt hydraulsystem både mångsidig i användningen och förbluffande modern även om den har "födelseår" före 1950. Den tillhör

inte de begagnade traktorer, som ligger i allra lägsta prisklassen, men garanterar å andra sidan ett brett användningsregister och ett fast traktorvärde. Denna Sveriges mest sålda traktormodell har satt spår i svenskt lantbruk sedan 1947 och kommer att göra det ännu i många år framåt.

Massey-Fergusontraktorernas tekniska utrustning som till följd av en hård satsning på forskning och försök, som för det mesta varit banbrytande, gör att en Massey-Ferguson-traktor alltid är påfallande modern även om den gått åtskilliga år i hårt arbete. Den är dessutom lätt att komma av och på och kan med fördel kompletteras med en mängd utrustningar till olika specialarbeten.

Massey-Ferguson-modellerna har ett högt och pålitligt andrahandsvärde. De är kanske därför inte alltid billigast i inköp. Men för pengarna får man en modern och användbar kompletterings-traktor, en utbyggd serviceorganisations hjälp och stöd samt ett bra pris om man vill byta igen. Detta ger trygghet i köpet av begagnad traktor.

Skyddsram är numera obligatorisk utom då traktorn endast används av familjemedlemmar. Men nog bör man skaffa sig själv och de sina det skydd man måste ge åt en anställd. Det finns skyddsramar även till de äldre Fergusonmodellerna. Skyddsramen ger säkerhet och trygghet och begränsar inte traktorns användning.

Kompletterings-traktorn hjälper ett behov både på större och mindre gårdar. Det finns en mängd arbeten, där äldre och omodernare traktorer gör god nytta och väl betalar sig. En Massey-Ferguson är oavsett årsmodell väl med sin tid.

En gammal grå Ferguson är en utmärkt kompletterings-traktor.

Kranen "lyfte in" vagnen i skogen

De moderna kranutrustningarna på traktorerna har bildligt talat lyft in vagnen i skogen. Med hästen som dragare var kälken ett naturligt redskap. Lätt att hantera och låg att lasta. När traktorn först kom in i skogen var det naturligt att den övertog kälken från hästen. Traktorn var på den tiden bara en dragare och ingen lastmaskin. Lika naturlig är i dag den markanta övergången till burna transporter. Buren last på hjul går bättre fram i terrängen och allra bäst på vagn med boggieutrustning. Lastningen göres med kranar av olika

slag, som gör lastningsarbetet relativt oberoende av lastningshöjder, och styrka och uthållighet hos köraren.

Denna utveckling mot burna transporter ställer givetvis mycket större krav på vagnar än tidigare. Tyvärr är alltför ofta vagnsbeståndet både när det gäller lantbruks- och skogsbrukstransporter av alltför omodern eller bristfällig konstruktion för att transporterna skall kunna ordnas effektivt.

En skogsvagn skall vara enaxlad. Det gör den lättmanövrerad och ger större framkomlighet genom att en del av las-

tens tyngd lägges på traktorns drivhjul. En annan utrustning, som egentligen borde vara självklar, är hitchkopplingen.

Föraren kopplar från sin plats i förarsätet till och från vagnen. Vagnen ger genom att kopplingen är placerad i anslutning till bakaxeln god belastning på traktorn utan att denna får stegringstendens. Hitchen är alltså en utrustning som gör arbetet snabbare, effektivare och säkrare.

Vagnar finns i olika storleksklasser. I Rossönserien är tre-tonskärnan den minsta och 12 tons griplastarboggin den största. Redan hos trettonskärnan, som är speciellt lämpad för det mindre skogsbruket, finns många enkla och praktiska anordningar för rationella transporter. Bakre banken är flyttbar på centralröret. Detta medger last av olika sortiment och även möjlighet att avväga belastningen till traktorns drivhjul. Stötorna är delbara och utlösbare för snabb och bekväm avlastning. Kärnan kan också förses med medar i stället för hjul. Kärnan kan användas i lantruket genom att t. ex. bygga till ett flak.

För storskogsbruket räcker givetvis inte en trettonskärna. Här har de senaste åren griplastarboggin kommit att få en stor betydelse. Den fyller väl de stora krav, som i dag ställs på lastförmåga och framkomlighet. Den försänkta banken, som i försänkningen rymmer cirka 2,3 m³, ger sänkt tyngdpunkt och därmed stabilitet och säkerhet. Kranens utveckling till griplastare ligger bakom denna utveckling. Vid användning av griplastaren rullas ingen last av för hand och därmed har bankens nedsänkta form ingen negativ verkan. På Rossöns griplastarboggi är bogginns axeltapp extremt lågt placerad vilket ger god "klättring" hos hjulen. Banken är flyttbar på centralröret och med påsticksbanker kan man ha olika sortiment i lasset.

Bogginns införande i skogsbrukets transporter har betytt en väsentligt ökad kapacitet vid körningar under svåra terrängförhållanden. Hindren "minskas" till hälften i höjdled samtidigt som vagnen får en markant mjukare och säkrare gång. Boggin ger framförallt med lågprofildäck ökad bärighet åt vagnen, vilket är av stor betydelse vid körning på svagt underlag, något som man ofta får räkna med i skogen. En annan fördel med anpassningsmöjligheter till rådande förhållanden, är möjligheten att byta mellan hjul eller medar.

Vagnen har snabbt anpassats till det moderna traktoriserade skogsbrukets behov. Större och effektivare traktorer har dragit med sig allt större vagnar in i skogarna och utvecklingen går vidare mot ännu effektivare utrustningar.

Lika självklar som traktorn är i dagens mekaniserade skogsbruk lika självklar är kranen och vagnen. MF Robur på bilden till vänster med griplastare och griplastarboggi är en av dagens effektivaste utrustningar för det högmekaniserade storskogsbruket. Störst och minst i Rossönserien ses på denna sida. Den övre bilden visar en trettonskärna, som också kan användas inom lantruket efter byggnation av t. ex. ett flak. Hjulstället är flyttbart på centralröret. Det ger möjlighet att anpassa kärnan efter sortimentet, som skall köras ut och att anpassa belastningen på traktorns drivhjul. På nedre bilden ser vi en fullastad 12 tons griplastarboggi — ett tungt lastat ekipage, som tar sig fram med förvånande lätthet i skogen.

POST & INSIDES

FERGUSONÄGARE SEDAN -48

Bengt Ekström, Stora Lycke, Arvill, har varit Fergusonägare sedan den 16 juli 1948. Han var först i trakten med Ferguson.

■ "Folk steg av cykeln för att titta på nymodigheten." Det var det hydrauliska systemet som begestrade mig, berättar Bengt Ekström. Jag har lärt mig att det går att utnyttja en traktor till det mesta. Bengt Ekström visar upp en rad instruktionsböcker, väl bibehållna och så mycket slitna att man ser att de använts på rätt sätt. Här har jag mina olika Ferguson-traktorer genom åren. Dagens leverans blev litet extra festlig. Dir. Gunnar Karlén, Bil & Traktor, blomsterhyllade

framför den vackra mangårdsbyggnaden, varifrån man har en underbar utsikt över slätten. Driften på de 125 tunnland är normal med ett 20-tal mjölkkor - SLB - och 35 ungnöt. Sockerbetsodling var en väsentlig del innan Linköpings Sockerbruk nedlades. Igenläggning av diken, 800 m med 12" rör, är en rationalisering, som Bengt Ekström drivit hårt. Sex skiften har på ett ställe givit ett om 14 tunnland. Ett hårt jobb både för brukare och traktorer.

TILLBAKA FRÅN SYDPOLEN

En av de tre berömda Fergusontraktorer, som blev de första motorfordonen till Sydpolen har kommit tillbaka till England.

■ Traktorn - en TE 20 - lämnade fabriken i Coventry för tio år sedan och forslade Sir Edmund Hillary på hans 1 200 engelska mil långa strapatsrika färd till Sydpolen i januari 1958. De sista 500 milen avverkades på 14 dagar. Traktorn gick genom omväxlande djupa, lösa snömassor och områden med "bergiga" sprickfyllda isområden på en höjd av över 3 000 meter.

Traktorerna har varit i arbete vid polarbasen ända sedan Sir Edmund Hillarys framgångsrika expedition

nådde fram, och de kärva förhållandena har bemästrats.

Förutom speciella arrangemang med det elektriska systemet och helbandsutrustning var traktorerna i stort sett i samma skick som standardproduktionen.

Sir Edmund Hillary telegraferade från Sydpolen efter sin ankomst. "Trots vidriga förhållanden med lös snö och höga höjder har våra Fergusontraktorer klarat sig stort. Detta gjorde vår expedition ända fram till Sydpolen möjlig.

VM-DELTAGARE

■ Årets VM i plöjning går utanför Oslo i Norge. De svenska representanterna heter Nils-Olof Söderlund och Gunnar Glimhede. Söderlund var senast med i VM i Kanada, där han blev 6:a och Yngve Månsson-segrade. Det är Söderlund ni ser på bilden.

FEM MF 90 PÅ HEDEGÅRDEN

■ MF 90 är framför allt storjordbrukets traktor. En av de stora skånska gårdar, som låter MF 90 göra de tunga arbetena är Hedegården i Tågarp. Godsäg. Kurt Nilsson har köpt fem stycken MF 90, som på bilden ses under plöjningsarbete. En mäktig bild från ett modernt storjordbruk.

VID
VÄNDETEEN

TRE SKOGSHUGGARE

hade eget hushåll. S. brukade sköta maten, men började nu bli trött på det när alla klagade på hans mat. Han föreslog då att den som klagade först skulle få laga maten själv. Morgonen därpå kokade han gröt, men råkade bränna den lite.

B. smakade på gröten och utbrast: Usch, vilken gröt! Vidbränd och klimpig... men god, verkligen god.

INGEN ANLEDNING

En man från Frösön hade varit i Östersund och gjort goda affärer. Under hemfärden bar det sig inte bättre än att han tappade plånboken över bord. Efter en stunds funderande sade han:

Egentligen kan det göra detsamma för det gick i alla fall inte mer i den.

FÖRSTÄENDE MEDMÄNNISKA

En skogsarbetare av den gamla hårda skolan skulle låta vaccinera sig. Flickan med sprutan hade inte sin vackra dag. Nälen gick av två gånger och hon blev mycket ledsen och rodnade general. Skogsarbetaren tröstade henne: Jag vet allt hur det är lilla fröken, när virket inte är kvistrent.

FÖR SEN FÖRMANING

Kyrkoherden förmanade den nya husan:

— Elsa får alltid komma ihåg, att det finns en som är mycket mäktigare än både Elsa och jag. Som vet vad vi gör och som ser i det fördolda och som håller räkenskap på alla våra gärningar.

— Ja, ja, ja. Hon har redan skällt ut mig.

FRANSKT PÅ HEDENLUNDA

■ En grupp franska storgodsägare har i sommar gästat Hedenlunda. De får representera sommarens internationella inslag. Major Lennart Cassier demonstrerade Massey-Ferguson traktorer i lantbruk och skogsbruk för de intresserade gästerna, som speciellt i skogen förevigade intrycken med kameran.

NY TRAKTOR TILL NY KAJ

■ Walleniusrederiernas Anlära – specialbyggd för bil- och traktortransporter – kom till Nyköping med de första MF-traktorerna av den nya modellen. Samtidigt invigdes också en nyhet i hamnen. Genom att försä kajan med ett "knä" kan båtarnas laster stävpport lastas och lossas direkt genom stäven.

VINNARE TILL VM

■ Här vi presentera de fem vinnarna i AB Farmings tävling i samband med introduktionen av den nya Kvernelandsplogen. De heter Sten Johansson, Lägerås, Rydsås, Jörgen Andersson, Södra Lundby, Vedum, Folke Haglund, Frälsegården, Onum, Vara, G. Adlercreutz, Hója Säteri, Örsundsbro, och Bo Ekström, Söderby, Uppsala. Priset för samtliga är besök vid VM i plöjning utanför Oslo.

MÄSTERSÄGARE

■ Jan Engman, Fagersta, kom etta och Hans Olof Karlsson, Skylberg, tvåan i motorsågning vid de internationella skogsarbetartävlingarna i staden Zwiesel i östra Bayern nyligen. Tävligen pågick i två dagar och omfattade fyra grenar med 138 deltagare. I motorsågning tävlade 95 stycken. Från Sverige deltog fem man. De övriga belade platserna 17, 19 och 20 i den spännande tävlingen.

VÄRDINNESKIFTE PÅ HEDENLUNDA

■ Fru Greta Schyberg, som varit värdinna på Hedenlunda sedan den i ANA-Farmings regi blev en känd försöks- och demonstrationsgård, har avgått med pension. Hon uppvaktades vid avgången av dir. Torsten Arnheim t. v. och major Lennart Cassier. Dir. Arnheim tackade ÅANA:s vägnar för det arbete och den omsorg hon nedlagt på Hedenlunda. Teg och Teknisk red. tar sig friheten att tacka Å alla de 1 000-tals besökare vägnar, som gästade Hedenlunda genom åren. Välkommen till Hedenlunda hälsar vi den nya värdinnan fröken Sigrid Holmer, som i sin tur hälsar bland andra Teg och Teknisk läsare välkomna till Hedenlunda.

Med grepp om framtiden...

Världens mest sålda traktortyp är byggd på ständigt förbättring. Med en hel världslig erfarenhet - maskinernas lämplighet som jordbruksmaskin - har Massey-Fergusons tekniker ett sådant grepp om dagens och morgondagens traktorteknik som MF-systemen är alltid före i konstruktion och prestanda.

"den är bättre i allt" säger belåtna lantbrukare om nya MF

Dagens MASSEY-FERGUSON är en vidareutveckling av välbeprövade konstruktioner. De nya modellerna MF 135 och MF 165 får högsta betyg av lantbrukarna landet runt inte minst för den dubbla hydrauliken och förarkomforten.

De tekniska finesserna och förbättringarna betyder i praktiken ytterligare ökad effektivitet i varje arbetsuppgift. Nya MF är konstruerade även för kommande utveckling på redskapfronten.

135

MF 135
Motor 47 hk SAE
Däck 12.4"11-32"

165

MF 165
Motor 59 hk SAE
Däck 13.6"12-36"
alt. 16.9"14-30"

DUBBELT HYDRAULISYSTEM Nya MF har styrtrycksreglering (fingroverring med bogserad redskap) och två av varandra oberoende hydraulpumpar. Det effektiva hydraulsystemet tillåter all manövrering av redskap och tillbehör varje arbetsresultat.

SÄRBEVÄKSEL Två stegs snedställdt arbetsdjup och hastighet för varje arbetsuppgift. Med en lätt fingeröverskott och utan tröskelring kan hastighet och dragkraft anpassas utan att framdriften upphör.

FÖRARKOMFORT Förarplatsen är rymlig och välisolerad. På- och avstigning sker bekvämt från sidan. Den nya sätten är särskilt dämpande som skjårbänk. Kompletta instrumentering - nu även med fjärrstyrning.

MASSEY-FERGUSON

VÄRLDENS MEST SÅLDA TRAKTORLINJE

AB FARMING - ett IFA ANNA-öfretag